

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

‘Onbaatzuchtige mannen’

door Jan Schinkelshoek De auteur is directeur van een communicatiebureau in Den Haag en oud-Tweede Kamerlid voor het CDA.

‘Bekwame en onbaatzuchtige mannen zullen zich niet langer met een gevoel van afkeer afwenden...’ Een eeuw later verdedigde Cort van der Linden - minister-president in de jaren van de Eerste Wereldoorlog - enthousiast de overstap naar de evenredige vertegenwoordiging, als basis voor het kiesrecht. Dat zou een parlement opleveren waarin de ‘volkswil’ zich als het ware liet oplepelen. Het was romantiek die gevoed werd door groeiende weerzin tegen het platvloerse districtenstelsel.

Zonder veel verzet kreeg de minister-president z’n zin. In 1918 stapte Nederland geruisloos over naar de evenredige vertegenwoordiging. Er zijn er nog wel die terugverlangen naar een vorm van districtenstelsel. Maar die leggen het af tegen een onbestemde gehechtheid aan een Tweede Kamer die op basis van evenredigheid is samengesteld. Eerlijk is eerlijk: die evenredige vertegenwoordiging heeft goede papieren. Het leverde een stabiel bestuur op, het dwong coalities af, soms tegen wil en dank. Wie mopperde over versplintering, over die misschien-toch-wel-erg-veel-partijen-en-partijtjes kreeg het dringende advies te gaan kijken aan de andere kant van de Noordzee. Nederland wilde toch geen Britse toestanden?

Maar twijfel bekruipt me. Eerlijk gezegd: steeds méér ga ik twijfelen of evenredige vertegenwoordiging wel zo goed past. Het systeem heeft één groot manco - en dat is dat veel kamerleden onzichtbaar, in de schaduw van hun politieke leider, het parlement binnen schuifelen.

Dat nadeel was er van meet af aan, maar voelt steeds groter. Het Nederlandse parlement - breder: politiek - maakt een *crisis van de representatie* door. [Toegegeven: groot woord.] Wie vertegenwoordigen kamerleden nog? Een eeuw geleden was dat duidelijk. Katholieke kamerleden kwamen op voor de katholieke zaak, arbeiders wisten zich vertegenwoordigd door voorgangers van de PvdA en liberale burgerheren waanden zich de vooruitgeschoven post van het weldenkende deel der natie. Al ontzuilend zijn die grenzen vervaagd. En politieke partijen worstelen met zichzelf. Wat betekent de sociaal-democratie voor de PvdA? Hoe christelijk is het CDA? Met die herbronning vlot het niet erg - en klassieke volkspartijen worden een flauw aftreksel van zichzelf.

Om meer houvast te bieden, ligt het voor de hand dat volksvertegenwoordigers-in-spe zich een andersoortig profiel aanmeten. Waarom geen uitgesproken vertegenwoordiger van een regio? Een districtsafgevaardigde weet in elk geval waar hij voor staat.

Wellicht wenden ‘bekwame en onbaatzuchtige mannen’ (m/v) zich na honderd jaar niet met ‘een gevoel van afkeer’ af.